

за въвличане на посетителя в комуникация и персонализиране на преживяването. Примери за комуникативност в българските музейни практики има вече много. Засега тя има най-големи резултати при детската и ученическата публика и обхваща творчески ателиета, събития в Нощта на музеите, образователни програми, инициативи като „Ваканция в музея” и др. Добър пример в тази посока предлага Националният музей на текстилната индустрия в Сливен, който впечатлява посетителите с извънредно богатите си колекции, архив и библиотека. В допълнение там се предлагат разнообразни демонстрации с текстилна техника, функционират музейна арт работилница и занимателна текстилна лаборатория. В арт работилницата може да се тъче, рисува, оцветява, украсява с гайтани... В лабораторията могат да се получат познания и умения за разпознаване на разнообразните текстилни суровини, за техники на боядисване, за установяване съпротивлението на текстилните материали, за определяне сука на преждите и др. В Музея на народните художествени занаяти и приложните изкуства в Троян разширяват комуникацията с детската публика чрез идеите за отворения музей – „музей в куфар” (почерпен от шведски опит). Музейни специалисти гостуват на ученици в училища от района, където изнасят тематични презентации, свързани с празничния календар на българите, като онагледяват разказваното със съответния традиционен предметен свят⁶.

В търсене на диалогичност някои музеи осигуряват място, където посетителят е подканен да напише своята история или своя спомен, свързани с темата на изложбата, да довърши започната рисунка, схема (например на родствени езици), да напише или допише етикет на определен предмет и др. При експозиции, които са посветени на теми от близкото минало, един от ключовите подходи е въвличането на посетителите в ситуация на двупосочна комуникация, която се обръща към тяхната жива, комуникативна памет (по Асман) и през нейното фиксиране се обогатява експозицията и се стимулира диалог между самите посетители. Ще дам пример с изложбата „СПОМЕНЪТ ДИША. Проф. дфн Тодор Иванов Живков – човекът, ученият, учителят” с автори В. Ганева-Райчева, А. Анчев и Св. Казаларска, представена в залите на Етнографския музей в София в периода 9.07–30.09.2013 г.

Изложбата е посветена на 75-годишнината от рождението на големия

⁶ Още примери, свързани с научни рефлексии, обмен на идеи и добри практики, вж. Принципи 2010.